

VFN reactie Beleidsnota structurele maximale kredietvergoeding

Op 19 november heeft het ministerie van Financiën de beleidsnota structurele maximale kredietvergoeding in consultatie gebracht. Hierin wordt een voorstel gedaan de maximale kredietvergoeding structureel te verlagen naar 10% (2% wettelijke rente + 8% opslag).

De VFN beantwoordt de vragen die worden gesteld in de beleidsnota als volgt:

1. *In hoeverre denkt u dat het verlagen van de maximale kredietvergoeding bijdraagt aan het beoogde doel om consumenten te beschermen tegen hoge kredietvergoedingen?*

In de beleidsnota wordt verondersteld dat consumenten door lagere rentelasten minder snel in problematische schulden raken. Ten onrechte wordt ervan uitgegaan dat consumptief krediet de primaire oorzaak is van problematische schulden. Problematische schulden zijn echter veelal het gevolg van 'live events' die zich na de totstandkoming van de kredietovereenkomst voordoen, zoals het verliezen van een baan, ziek worden of een scheiding. Daarnaast blijkt uit een uitvraag van NVVK onder gemeentelijke kredietbanken dat niet de aanbieders van consumptief krediet maar de belastingen (van het Rijk, gemeente, et cetera), zorgverzekeraars, woningcorporaties, en het CJIB de meest prominente schuldeisers zijn.¹

In de beleidsnota wordt verondersteld dat kredietaanbieders door de voorgestelde wijziging selectiever beoordelen welke klanten zij zullen accepteren, nu de financiële ruimte voor een risico-opslag in hun bedrijfsmodel vermindert. Deze veronderstelling lijkt ons juist, maar de vraag is of dit vanuit maatschappelijk oogpunt een gewenst effect is. De voorgestelde verlaging van de maximale kredietvergoeding heeft namelijk met name impact voor de aanbieders van kleine (goederen)kredieten. Het gevolg hiervan is dat juist de consumenten die het meeste behoefte hebben aan deze kredieten geen toegang meer hebben tot krediet voor het aanschaffen van een kapotte wasmachine of de aanschaf van een tweedehands auto waarmee hij/zij op werk kan komen. Dit betreft vaak consumenten die onvoldoende financiële reserves hebben om deze uitgaven voor zo'n aanschaf in één keer te betalen, maar teveel verdienen om in aanmerking te komen voor sociale kredieten door de gemeente.

2. *Welke positieve en negatieve effecten verwacht u (voor u persoonlijk of in algemene zin) zullen optreden in geval van een structurele verlaging van de maximale kredietvergoeding?*

De VFN verwacht dat een structurele verlaging van de maximale kredietvergoeding zal leiden tot een afnemend aanbod van kleine (goederen)kredieten omdat aanbieders van deze kredieten dit segment zullen verlaten, een signaal dat de VFN ook heeft ontvangen veelvuldig ontvangt van leden.

Omdat de consument nog steeds behoefte zal hebben aan financiering van (noodzakelijke) uitgaven zal verlaging van de maximale kredietvergoeding leiden tot een verschuiving naar niet, dan wel minder goed gereguleerde producten, zoals uitgesteld betalen, leasing en abonnementen. Deze producten zijn per saldo veelal duurder, wat op de lange termijn financieel nadelig is voor de consument.

Een ander te verwachten effect is dat consumenten hun toevlucht nemen tot informele kredietaanbieders die niet onder het toezicht van de AFM staan of tot flitskredietaanbieders van 'flitskrediet' die vanuit het buitenland op de Nederlandse markt opereren, onwenselijke voorwaarden en vergoedingen hanteren en waar de Regeling aanpak flitskrediet blijkens de uitspraak van de voorzieningenrechter Rotterdam geen invloed op heeft.² Uit deze uitspraak

¹ <https://jaarverslag.nvbk.eu/2018/cijfers/index.html>

² <https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBROT:2021:2276&showbutton=true>

blijkt dat Nederland geen maximale kredietvergoeding kan opleggen aan groepen aanbieders die online vanuit andere EU lidstaten krediet aanbieden aan Nederlandse consumenten.

3. *Herkent u de ontwikkelingen zoals naar voren gekomen uit monitoring van de tijdelijke verlaging van de maximale kredietvergoeding?*

De VFN herkent een aantal ontwikkelingen die zich gedurende de tijdelijke verlaging van de maximale kredietvergoeding hebben voorgedaan, maar niet in de conclusie die daar vervolgens uit worden getrokken. Te verwachten is dat een aantal aanbieders van kleine kredieten hun activiteiten hebben voortgezet in de hoop dat de huidige tijdelijke verlaging ook daadwerkelijk tijdelijk van aard zou zijn. Wanneer de verlaagde maximale kredietvergoeding structureel wordt, zullen vermoedelijk meer aanbieders van kleine kredieten hun activiteiten stoppen of aanpassen en de hierboven vermeldde negatieve effecten toenemen.

4. *Hoe beschouwt u de mogelijke verlaging van de maximale kredietvergoeding in relatie tot de overige maatregelen en initiatieven die dienen om de problematische schulden terug te dringen?*

In de Kamerbrief 'Vervolg ontwikkelingen consumptiefkredietmarkt' van 11 februari 2021³ wordt het voornemen gemeld de wettelijke verificatieplicht van artikel 113 BGfo te verlagen van 1000 naar 250 euro. Als gevolg van het doorvoeren van deze verlaging zullen de kosten van de acceptatie van kredietaanvragen onder 1000 euro sterk stijgen. Dit zijn kosten die niet worden goedgeemaakt door de kredietvergoeding die voor deze leningen in rekening kan worden gebracht.

Het is overigens een misverstand dat onder de grens van 1000 euro er in het geheel geen verificatie van de kredietwaardigheid van de consument plaatsvindt. Op grond van artikel 4:34 Wft vindt ongeacht de hoogte van het kredietbedrag verificatie plaats. Wanneer er bij toetsing bij BKR sprake is van actuele betalingsachterstanden wordt geen krediet verstrekt. Het verschil met de beoogde wijziging is dat op grond van artikel 113 BGfo informatie over de financiële positie van de consument verplicht dient te worden vastgelegd en het acceptatieproces daardoor meer kosten met zich meebrengt. Dit verplicht vastleggen laat de kosten van acceptatie voor kleine kredieten verder stijgen en in combinatie met een verlaging van de maximale kredietvergoeding kunnen deze kredieten niet meer winstgevend worden aangeboden.

Bovendien kennen de gedragscodes van de VFN en de NVB sinds jaar en dag een methodiek voor het vaststellen van het inkomen en de vaste lasten van de consument voor kredieten hoger dan 1000 euro. Hiermee wordt vastgesteld hoeveel de consument verantwoord kan lenen. Met ingang van 1 april 2021 is deze methodiek nog verder aangescherpt om het risico van overkreditering verder te verkleinen. Deze methodiek is tot stand gekomen met hulp van het Nibud en in goed overleg met de Autoriteit Financiële Markten.

Hiernaast wijst de VFN op het voorstel van de Europese Commissie tot herziening van de Richtlijn consumentenkrediet van 30 juni jl. die een verdere toename van uitvoeringskosten voor kredietaanbieders met zich mee zal brengen.⁴

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/02/11/kamerbrief-ontwikkelingen-consumptiefkredietmarkt>

⁴ https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2df39e27-da3e-11eb-895a-01aa75ed71a1.0015.02/DOC_1&format=PDF

Sinds 1 januari 2021 kunnen gemeenten door een wijziging in de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening burgers die door schulden in de problemen dreigen te komen eerder helpen. Woningverhuurders (corporaties en particulier), drinkwaterbedrijven, energieleveranciers en zorgverzekeraars mogen sindsdien, zonder toestemming van de klant, de gemeenten waarschuwen als zij zien dat hun klanten hun rekening niet betalen en hun eigen inspanningen de betalingsachterstanden niet oplossen. Deze vroegsignalisering is waarschijnlijk veel effectiever in het kader van het voorkomen van problematisch schulden dan de verlaging van de maximale kredietvergoeding.

5. *Denkt u dat de inschatting van de regeldruk juist is?*

Uw inschatting van de regeldruk als gevolg van een structurele verlaging van de maximale kredietvergoeding lijkt ons juist. Verstrekkers van kleine kredieten die door de tijdelijke verlaging werden geraakt hebben toen al de nodige maatregelen genomen en kosten gemaakt.

6. *Heeft u aanvullende aandachtspunten of opmerkingen bij deze maatregel?*

Gezien de bovenstaande antwoorden stelt de VFN dat de maatregel van de structurele verlaging van de maximale kredietvergoeding naar 10% niet aansluit bij het beoogde doel om problematische schulden te voorkomen dan wel terug te dringen en adviseren wij u daarvan af te zien.

Contact:

Voor een nadere toelichting kunt u contact opnemen met mr. H. Beerepoot, secretaris VFN, h.beerepoot@vfn.nl

Den Haag, 17 december 2021